

*Dallos Mária – Stadinger Csaba*

### **A HEF OP 1.1 munkaerő-piaci program megvalósításának Észak-magyarországi eredményeiről**

A Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program 1.1 intézkedése „A munkanélküliség megelőzése és kezelése” címmel, mint központi program fő feladata volt, hogy a munkanélküliek azon csoportjánál, ahol a munkaügyi szervezet a hagyományos eszközeivel nem tud eredményt elérni, ott az Európai Szociális Alap lehetőségeit kihasználva új típusú megközelítéseket és támogatásokat, szolgáltatásokat is alkalmazva segítse elő a munkaerőpiacra való belépést, illetve visszajutást.

A HEFOP 1.1. program általános célja az életminőség javítása, a foglalkoztatási szint növelése, a térség hátrányos helyzetének csökkentése.

A program rövid távú célja az egyes célcsoportokhoz tartozók munkaerő-piaci integrációjának, re-integrációjának előmozdítása a támogatások és szolgáltatások által, piacképes szakképesítéshez való hozzájutásuk elősegítése a képzések révén, a munkaerőpiacon hátrányos helyzetben lévők diszkriminációjának mérséklése, a tartós foglalkoztatás elősegítése és a munkanélküliség esetleges tartóssá válásának megelőzése különböző preventív intézkedésekkel.

#### ***A program megvalósításának forrása***

A program megvalósításának forrása a HEF OP 1.1 intézkedése keretében meghatározott, az Európai Szociális Alap (75 %) és hazai társfinanszírozás (25 %) által biztosított összeg.

#### ***Célcsoportok:***

- *A 16–30 év közötti, álláskeresőként nyilvántartott fiatalok, akik még nem tudtak tartósan elhelyezkedni a munkaerőpiacon, vagy be sem tudtak oda lépni.*
- *A 30 éven felüli tartósan regisztrált álláskereső, különös tekintettel a 45 éven felüliekre. (12 hónapja a havi statisztikában való jelenlét szükséges. A célcsoporton belül kiemelten kell kezelni – statisztikailag kimutatni, ráfordítást, eredményt elszámolni – a 45 év felettiek korcsoportját.)*
- *A 30 éven felüli, tartós munkanélküliséggel veszélyeztetett álláskereső, különös tekintettel a 45 éven felüliekre. (Azok, akik a munkaügyi központ kirendeltségein 3–12 hónap között nyilvántartott álláskereső, vagy csoportos létszámleépítésben érintettek, ill. inaktívak – a 3 hónapos regisztrációtól indokolt esetben lehet eltekinteni.)*

#### ***Eredmény mutatók:***

1. indikátor: a programba belépők száma
2. indikátor: a programot sikeresen befejezők száma
3. indikátor: a programot sikeresen befejezett személyek közül pozitív kimenettel befejezők létszáma, a program zárását követő 180. napon,
4. indikátor: a programot sikeresen befejezők közül azok létszáma, akik a program befejezését követő 180. napon munkaviszonyban állnak vagy vállalkozók

#### ***Tervezés:***

A HEF OP 1.1 országos programot 19 megye és a főváros részvételével valósult meg. A tervezés 2004 tavaszán kezdődött, a megvalósítás időszaka 2004. szeptembertől 2007. december 31-ig tartott.

#### ***A program újdonságai:***

- Hatóköre az egész megyére, illetve régióra kiterjedt, megadva minden egyes településen élő és érdeklődést tanúsító álláskeresőnek a személyre szabott támogatás lehetőségét.

- Erre a feladatra szakosodott és felkészített irányító-végrehajtó menedzsment szervezet és kirendeltségi koordinátorok látták el a program szervezésével, megvalósításával kapcsolatos feladatokat.
- A program minden hasonló korábbi programnál komplexebb és teljesebb szakmai támogatást nyújtott az elhelyezkedést leginkább segítő egyéni döntések meghozatalához, amelybe beletartozott az álláskereső életkörülményeinek, megélhetési terveinek, lehetőségeinek, képességeinek szakember segítségével történő feltárása és formálása, erre alapozottan a tanácsadási és a képességfejlesztő szolgáltatások teljes körű igénybevételének lehetősége.
- A programba belépő egyének jelentős részének lehetősége nyílt piacképes képzettség megszerzésére, támogatott munkahelyen történő munkagyakorlat-szerzésre, ill. álláskereső ismeretek elsajátítására – azaz minden olyan segítő tevékenység igénybevételére, melyek növelhették a munkaerő-piaci esélyeit.
- Új lehetőség volt a program keretében a képzés alatti megélhetési támogatás, a képzéshez kapcsolódó szállásköltség-térítés, az étkezési költség-térítés, és olyan lehetőségek, mint a gyermekfelügyelet költségeinek támogatása és a közeli hozzátartozó gondozásának támogatása.
- A program a munkaerő-piaci szereplők (munkáltatók, képző, civil, kamarai, érdekképviseleti, stb. szervezetek) széles körű partnerségével, összefogásával valósult meg.
- A program valamennyi eleméről, pénzügyi, szervezési és szakmai lépéséről, intézkedéséről, a nyilvánosság biztosításáról, az előrehaladás konkrét lépéseiről a hazai gyakorlatban eddig nem követelt és nem tapasztalt részletes és pontos nyilvántartást és jelentést kellett készíteni.
- A program szakmai és pénzügyi monitorozása is a maximális igényességgel, részletességgel és fegyelmezettséggel valósult meg.
- A támogatottak részére komplex programot állítunk össze a kiválasztás során a humán szolgáltatások segítségével feltárt személyes szükségletekhez igazodva. Ennek alapján építettük fel az egyén teljes programját, képzéstől kezdődően a munkagyakorlat-szerzési támogatáson keresztül a munkaerőpiacra történő visszakerüléséig.

A program tervezését és végrehajtását a 2007. január 1-jétől létrejött regionális szervezetet alkotó megyei munkaügyi központok önállóan végezték, tevékenységük bizonyos mértékű régiós koordinálásra csak a program utolsó szakaszában került sor. A projekt tervezése során mindhárom megye alapozott a regisztrált álláskereső összetételére (iskolázottság, férfi/nő arány, regisztráció időtartama, térségi eloszlás), felmérték a térség hosszú, és rövid távú munkaerő-piaci igényeit, programjavaslatok céljából megkeresték az önkormányzatokat, kisebbségi önkormányzatokat, roma-, civil-, segítő-, karitatív szervezeteket, és egyházakat.

A program tervezésekor a három megye a HEFOP 1.1. intézkedés megyei programját saját szakembergárdájára és a kapacitásbővítés keretében újonnan felvételre került szakemberekre építette, és a munkanélküliek képzésébe, foglalkoztatásába bevont szervezetek közreműködésével kívánta végrehajtani. A programterv kidolgozását és az egyes szakmai kérdésekben történő állásfoglalások meghozatalát, illetve a program végrehajtásának felügyeletét a munkaügyi központokban létrehozott projekt-team végezte.

A fenti szempontokon túl Borsod-Abaúj-Zemplén megye esetében, központi koordinálás mellett, az alulról fölfelé történő építkezés metodikája szerint történt a programok összeállítása. Ennek célja, hogy a kialakítandó programok minél jobban illeszkedjenek a megyén belüli kistérségek munkaerő-piaci igényekhez. Ennek értelmében a kirendeltségek, a helyi munkaerő-piaci prognózisok, illetve a konkrét munkáltatói igények ismeretében állították össze a

kirendeltségi programtervüket, melyből a megyei programterv összeállt.

Az egyes célcsoportok sajátos problémáira a célcsoport igényeihez alakított megoldások kerültek megtervezésre. Így a 16–30 évesek esetében fontos volt a felzárkóztató és szakmát adó képzések biztosítása, a szakmai gyakorlat megszerzésére irányuló programelemek szervezése, a másik két célcsoport esetében pedig többek között az elavult szakmák helyett piacképes szakmák elsajátítása, illetve szakmai ismeretek frissítése.

A Borsodban regisztrált álláskeresők iskolázottsági mutatói szerint mindhárom célcsoportban igen magas, 50 %-ot meghaladó volt a szakképzetlenek aránya. Ennek a problémának az orvosolása érdekében valamennyi bevont ügyfelünk számára olyan programot állítottunk össze, amelyben megtalálható volt egy OKJ szerinti szakképesítést adó, vagy a kirendeltségek által feltárt konkrét munkaadói igényekre szervezett betanító jellegű képzés.

A képzések helyszínének kiválasztása során törekedtünk arra, hogy a lehetőségekhez mérten helyben – akár egy kis településen – legyen az oktatás. A programba vontak elhelyezkedési esélyeinek javítása érdekében figyelmet fordítottunk arra is, hogy a képzések gyakorlati oktatási része lehetőség szerint azoknál a munkaadóknál valósuljon meg, akik a későbbi támogatott foglalkoztatáson keresztül biztosíthatják a munkatapasztalat-szerzés lehetőségét, majd a tartós elhelyezkedést.

Heves és Nógrád megye esetében az álláskeresők iskolázottsági szintjéből adódóan elsősorban a tartós elhelyezkedést elősegítő humán szolgáltatások és munkagyakorlat szerzési támogatás kerültek előtérbe.

A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség Humánerőforrás Programok Irányító Hatósága 2008. május 9-i döntése értelmében a HEFOP 1.1 intézkedés keretében új, pótlólagos programindításra indítására nyílt lehetőség, melynek révén a három megyében összesen további 352 fő támogatását tudtuk megtervezni.

### **Megvalósítás, eredmények**

#### ***Kiválasztás – programba vonás***

A programok 2004. szeptemberében indultak ugyan, de különféle adminisztratív természetű nehézségek miatt az ügyfelek programba vonása csak 2005. januárjától kezdődött. A köztes időszak alatt a közreműködők és megvalósítók felkészítés és a program kommunikációja zajlott. Nagy hangsúlyt fektettünk az ügyfelek kiválasztására. A csoportos tájékoztatók után a program iránt érdeklődő ügyfelekkel prioritási kérdőívet töltettünk ki, melynek segítségével kirajzolódtak az egyén személyes problémái, az elhelyezkedését nehezítő körülmények. Személyre szabottan, humán szolgáltatásokon, majd képzői szűrésen keresztül igyekeztünk kiválasztani az adott szakmára alkalmas leghátrányosabb helyzetű személyeket. A humán szolgáltatásokat nem csak szűrési, hanem felkészítő, motiváló cézzal is alkalmaztuk.

A mindhárom megyében jellemző volt a program célcsoportjainak megfelelő álláskeresők a részvétellel, a képzéssel kapcsolatos alulmotiváltsága. Elsősorban ez okozta azt, hogy a vállalt bevonási létszám teljesüléséhez az ügyfelek több mint tízszeresét kellett megmozgatni.

A HEF OP 1.1 programba 2008. évi hosszabbítással együtt, a három megyében összesen 7078 főt vontunk be a tervezett 5380 fő helyett. Ennek oka, hogy a végrehajtás során nyilvánvalóvá vált, hogy a pénzügyi kifizetések időarányos teljesítése elmarad az ütemezethez képest. A projekt végrehajtása során jelentkező igényekhez igazodva a plusz bevonásoknál humán szolgáltatás + munkagyakorlat szerzési támogatásból álló programokat is előtérbe kerültek.

1. táblázat: A HEF OP 1.1 programba belépők száma 2004-2008 között

Megye	A programba belépők száma összesen		
	2004-2007	2008	2004-2008
B.-A.-Z-	4.079	187	4.266
Heves	1.549	113	1.662
Nógrád	1.035	115	1.150
Összesen	6.663	415	7.078

Forrás: ÉMRMK

### Horizontális szempontok érvényesítése a résztvevők bevonásában

*Nemek közötti esélyegyenlőség:*

Az Európai Unió Strukturális Alapokra vonatkozó általános szabályokról szóló 1260/1999 EK Tanácsi Rendelete alapvető követelményként ún. horizontális elv érvényesítését írja elő az EU források felhasználása során. Ennek értelmében az EU forrásokért pályázóknak a pályázat tartalmát illetően külön figyelmet kell fordítaniuk az esélyegyenlőség következetes érvényesítésére.

*A program előkészítése, lebonyolítása során arra törekedtünk, hogy a személyhez fűződő jogok semmilyen formában ne sérüljenek. Munkánkat „Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról” szóló 2003. évi CXXV. törvény szellemében láttuk el.*

A HEFOP 1.1 képzési programjainknál is kiemelt figyelmet fordítottunk a nők és a férfiak esélyegyenlőségének érvényesülésére a tervezéstől kezdve. Lehetőség szerint igyekeztünk elérni, hogy a nők programban való részvételi aránya közel egyenlő legyen, figyelembe véve a munkáltatói igényeket. A munkáltatói igények azonban jelentősen befolyásolták a képzési szakirányok összetételét, melyek döntően közrejátszottak a nemek arányának alakulásában, a szakmák jellegéből adódóan. Ahol erre lehetőség nyílt, ott igyekeztünk a „férfias” szakmákba nőket is bevonni ( pl. személy- és vagyónőr, szerkezetlakatos, géplakatos, stb.). A tervezés során törekedtünk kifejezetten nőknek való szakmákat is beemelni a képzések közé. Ilyenek voltak például a szinte minden kirendeltségen indított szociális gondozó tanfolyam, továbbá az idegenforgalmi ügyintéző, ABC eladó + vonalkódos pénztárgépező, ruházati eladó, kereskedő-vállalkozó szakirányú képzések.

A horizontális szempontok érvényesítésére való nagymérvű odafigyelésünk eredményeként, annak ellenére, hogy a régiókban a „férfias” szakmák dominálnak, összességében a bevont létszám 44 %-át képviselik a nők.

2. táblázat: A HEF OP 1.1 programba belépő nők száma 2004-2008 között

Megye	A programba belépő nők száma			
	2004-2007	2008	2004-2008	részaránya
B.-A.-Z.	1.716	81	1.797	42%
Heves	660	61	721	43%
Nógrád	558	55	613	53%
Összesen	2.934	197	3.131	44%

Forrás: ÉMRMK

### Roma származásúak bevonása

Régiókban a HEFOP 1.1 megvalósítása során, a horizontális szempontok érvényesítése érdekében, folyamatosan kiemelt figyelmet fordítottunk a hátrányos helyzetű roma emberek esélyegyenlőségének biztosítására.

A romákra fordított kiemelt figyelem különösen indokolt többszörösen hátrányos helyzetük miatt. Munkavállalási esélyeiket tovább csökkenti az is, hogy azok a térségek, ahol magas a

roma lakosság száma, rendszerint a gazdaságilag is elmaradott térségek közé tartoznak. A munkaerőpiac szinte semmilyen munkalehetőséget nem kínál számukra, még rövid-távon sem. Mindhárom megyében többféle intézkedéseket tettünk annak érdekében, hogy minél nagyobb számban tudjunk roma származású álláskeresőt megnyerni a programnak, néhány példa ezekre:

- B.-A.-Z. megye: A program során roma referens képzést indítottunk 32 fő roma származású ügyfelünk számára. Közülük 15 fő munkáját vettük igénybe a kirendeltségeinken, a hátrányos helyzetű, első sorban roma álláskeresők programba vonásánál, programban tartásánál.

Roma származású ügyfeleink esélyeinek javítása érdekében 144 együttműködési megállapodást írtunk alá a Cigány Kisebbségi Önkormányzatokkal és több roma érdekvédelmi és civil szervezettel.

- Nógrád megye: A megyeközpontban tevékenykedő roma foglalkoztatási referens útján is biztosítottuk a mentorálás lehetőségét is.

A program keretein belül több roma szervezet is igénybe vette a munkagyakorlat szerzés támogatást: a Biztosabb Jövőért Kistérségi Közhasznú Egyesület 4 főt, a Megyerfa-2000 Kft. 3 főt, az Országos Cigány Önkormányzat 4 főt foglalkoztatott HEFOP támogatással, hogy csak a nagyobbakat említsük. A munkagyakorlat-szerzés támogatásban, illetve képzésen részt vevő roma személyek mentorálását pedig a központnál alkalmazásban lévő roma foglalkoztatási referens végezte, csökkentve ezáltal a lemorzsolódást.

A fent vázolt intézkedések eredményeként régiós szinten a bevontak 20 %-a vallotta magát roma származásúnak.

3. táblázat: A HEF OP 1.1 programba belépő roma származásúak száma 2004-2008 között

Megye	A programba belépő roma származásúak száma			
	2004-2007	2008	2004-2008	részaránya
B.-A.-Z.	914	25	939	22%
Heves	317	6	323	19%
Nógrád	125	9	134	12%
<i>Összesen</i>	<i>1.356</i>	<i>40</i>	<i>1.396</i>	<i>20%</i>

*Forrás: ÉMRMK*

#### *Megváltozott munkaképességűek*

A horizontális szempontok érvényesülésének további fontos eleme volt a HEFOP 1.1 program megvalósításánál a megváltozott munkaképességűek és a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének megteremtése. A programok indítása előtt a kirendeltségi munkatársak lehetőség szerint felkeresték a fogyatékkal és megváltozott munkaképességgel élők helyi érdekképviseleti szervezeteit.

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a megváltozott munkaképességű álláskeresők esélyeinek javítása érdekében a megyei programterv keretén belül külön képzési programokat indítottunk (gyártósori összeszerelő, papírfeldolgozó alapismeretek). A papírfeldolgozó alapismeretek képzést követően a Mappatechnika Kft.-nél több mint 30 ügyfelünk támogatott foglalkoztatása valósult meg. Hasonló eredményként tudjuk említeni Nógrád megyében, hogy a program keretében munkagyakorlat-szerzés támogatással sikerült a Bátorrehab Rehabilitációs Kht.-nél 11 fő megváltozott munkaképességű személyt foglalkoztatni.

Munkánk eredményeként régiós szinten 269 megváltozott munkaképességű személyt sikerült programba vonni.

4. táblázat: A HEF OP 1.1 programba belépő megváltozott munkaképességűek száma 2004-2008 között

Megye	A programba belépő megváltozott munkaképességűek száma			
	2004-2007	2008	2004-2008	részaránya
B.-A.-Z.	157	8	165	4%
Heves	49	1	50	3%
Nógrád	51	3	54	5%
Összesen	257	12	269	4%

Forrás: ÉMRMK

#### Humán szolgáltatások

A projekt során – már a kiválasztástól kezdődően – végig kiemelt szerepet szántunk a humán szolgáltatásoknak. Minden programba vont legalább egy egyéni vagy csoportos tanácsadáson részt vett egyéni programja során. Ezek a módszerek nélkülözhetetlenek ahhoz, hogy a munkaerő-piaci aktivitásukat elvesztett állásukra újra kezdjenek bízni, reménykedni a sorsuk jobbra fordításában, bízzanak saját képességeikben és képességeikben, fogadják el az életvitelükre, szemléletükre és alkalmazkodó készségükre irányuló pozitív támogatási szándékot. A programra vállalkozók első lépésben személyre szabott humán szolgáltatásokban vettek részt, mely felkészíti az egyént arra, hogy erősségeit megismerve és azt figyelembe véve válassza ki készségeinek, képességeinek és lehetőség szerint a munkaerő-piaci igényeknek is megfelelő szakmát. Az egyén fejlődését segítő szolgáltatásokkal törekedtünk arra, hogy motivált, dolgozni akaró, mentálisan is megerősödött, a képzési programok sikeres megvalósítására alkalmas ember legyen a program részese. Olyan programrésztvevőket kerestünk, akik hátrányos helyzetükből valószínűleg nem tudtak volna kilépni.

A szolgáltatásokban részesült állásukra nagy többsége úgy nyilatkozott, hogy még nem találtak ilyen, a személyiségükre ennyire ható tanácsadással és támogatással. Az 5. táblázat a programrésztvevők számára leggyakrabban nyújtott humán szolgáltatásokat mutatja be.

5. táblázat: A HEF OP 1.1 programban résztvevők számára nyújtott szolgáltatások 2004-2008 között

Szolgáltatások	Résztvevők száma 2004-2008
Munkaerő-piaci és foglalkoztatási információ nyújtása	795
Pszichológiai tanácsadás	161
Munkatanácsadás	1.927
Pályaválasztási tanácsadás	607
Pályamódosítási tanácsadás	234
Egyéni álláskeresési tanácsadás	67
Álláskeresési technikák oktatása	3.275
Álláskereső klub	168
Rehabilitációs tanácsadás	23
Képesség és motivációs szint felmérése	4.102
Személyiség vizsgálat	406
Képzési tanácsadás	1.175
Állásbörze	138
Személyes fejlesztés (mentori segítségnyújtás)	197

Szolgáltatások	Résztevők száma 2004-2008
Egyéb szolgáltatás:	6.564
Komplex humán szolgáltatás	374

*Forrás: ÉMRMK*

A program vége felé pénzügyi lehetőségeinkkel élve Borsod-Abaúj-Zemplén megyében eddigi gyakorlatunkban még nem alkalmazott komplex humánszolgáltatási tanácsadást nyújtottunk minden olyan programrésztevőnek, aki a képzés befejezését követően nem talált munkahelyet. A programelem megvalósításához már az Új Magyarország Fejlesztési Terv céljait is szem előtt tartva, civil szervezetekkel karöltve, külsős tanácsadók szolgáltatásait vettük igénybe. Ez a szolgáltatási forma két szakaszban valósult meg, az első intenzív szakasz 1 hónapig tartott, mely mentálisan és az elhelyezkedést segítő ismeretekkel, módszerekkel igyekezett alkalmassá tenni ügyfeleinket az önálló elhelyezkedésre. A második szakasz zárása 2007. október 31-én volt. A feladat az elhelyezkedés hatékony segítése és ügyfél nyomon követése a programelem végéig. A program sikerességét mutatja, hogy 374 új szakmával rendelkező támogatottunk vett részt benne, és már az intenzív szakasz alatt 65 fő helyezkedett el.

### **Képzés**

A program elsődleges célja, hogy aktív és megelőző intézkedésekkel segítse elő a hátrányos helyzetű munkanélküli és inaktív személyek munkaerő-piacra történő bejutását, visszatérését, a tartós munkanélkülivé válás megelőzését. A programba vont alacsony iskolai végzettségű, szakképzetlen, illetve nem piacképes szakmával rendelkezők elhelyezkedését a munkapiac elvárásainak megfelelő képzések (felzárkóztató, képességfejlesztő, betanító, szakmaszerző) szervezésével segítettük.

A felzárkóztató képzésben részesülő hátrányos helyzetű rétegek sikeres képzésének, munkához juttatásának pozitív példája növelte az azonos szociális helyzetű munkanélküliek motivációját, bizalmát a munkaerő-piaci szervezet programjai iránt.

A régióban összesen 302 képzési program indult 5.006 fő részvételével. A betanító képzések mellett döntően OKJ-s képzések valósultak meg. A képzésbe vontak 88%-a sikeres vizsgát tett, ezzel teljesült a projekt egyik legfőbb elvárása, hogy szakképesítéshez jussanak a támogatottak.

*6. táblázat:* A HEF OP 1.1 programban képzésbe vontak közül a sikeres vizsgát tett résztvevők száma és aránya

Megye	Képzésbe vontak száma	Sikeres vizsgát tettek	
		száma	aránya
B.-A.-Z.	3.646	3.206	88%
Heves	859	796	93%
Nógrád	501	418	83%
<i>Összesen</i>	<i>5.006</i>	<i>4.420</i>	<i>88%</i>

*Forrás: ÉMRMK*

Speciális képzések indítására is sor került, például a fiatal diplomások pályázatíró projekt-menedzser programja, büntetés-végrehajtási intézetben szervezett könnyűgépkelői képzés, illetve a korábban említett roma referenci képzés.

### **Munkagyakorlat-szerzési támogatás, vállalkozóvá válás támogatása**

A programtervben kiemelt fontosságot kapott a munkagyakorlat-szerzési támogatás. Ezzel az elemmel a frissen szerzett ismeretek szakmai fogásainak begyakorlását, elmélyítését céloztuk meg, növelve az elhelyezkedés esélyét. Szinte minden képzési programelem mellé terveztünk munkagyakorlat-szerzési támogatást.

Azokat a programrésztvevőket, akik piacképes szakmával rendelkeztek, de huzamosabb ideje nem tudtak elhelyezkedni – illetve pályakezdők esetében, akik még nem rendelkeztek munkatapasztalattal – humán szolgáltatási elemek beépítésével készítettük fel a munkaerőpiaci elvárásaira, s munkába helyezésüket munkagyakorlat-szerzési támogatással segítettük elő.

A tervezés során feltárt és figyelembe vett munkáltatói igények egy része a program végrehajtása során bekövetkezett csúszások miatt módosult, illetve meghíúsult. Új munkaerőpiaci igények feltárása érdekében számos intézkedést hoztunk:

- A képzések szakmai gyakorlati részét úgy szerveztük, hogy lehetőség szerint a gyakorlat lebonyolítása a jövőbeni munkaadónál történjen. A képzések utolsó szakaszában a potenciális munkáltatók és munkavállalók megismerkedésére adtunk lehetőséget.
- A kirendeltségeken nyílt napokat szerveztünk, hogy a térség munkáltatói megismerhessék a képzésből kikerülő, új szakmával rendelkező ügyfeleink körét.
- A borsodi program esetében a B.-A.-Z. Megyei Kereskedelmi és Iparkamarával és a B.-A.-Z. Megyei Agrárkamarával vállalkozói szerződést kötöttünk a megye aktuális munkaerő-keresletének felmérése céljából. A kamarák által végzett kérdőíves felmérések segítségével feltárt munkaerőigényeket összesített formában továbbítottuk a kirendeltségek felé. Ezek alapján az ESZA koordinátorok felvették a kapcsolatot a munkáltatókkal és tájékoztatták őket a HEFOP 1.1 által nyújtható támogatási lehetőségekről.

A fent vázolt intézkedések eredményeként a programba vont ügyfelek több mint fele kapott munkagyakorlat-szerzési támogatást.

7. táblázat: A HEF OP 1.1 programban munkagyakorlat szerzési és vállalkozóvá válási támogatást nyert ügyfelek száma

Megye	Munkagyakorlat szerzési támogatás			Vállalkozóvá válási támogatás		
	I. szakasz	II. szakasz	Összesen	I. szakasz	II. szakasz	Összesen
BAZ	1.901	187	2.088	10	0	10
Heves	802	113	915	6	0	6
Nógrád	487	115	602	16	0	16
<i>Összesen</i>	<i>3.190</i>	<i>415</i>	<i>3.605</i>	<i>32</i>	<i>0</i>	<i>32</i>

*Forrás: ÉMRMK*

Régiós szinten alacsony volt a vállalkozóvá válási támogatás igénybevétele, csupán 32 fő élt ezzel a lehetőséggel.

### **A program indikátorainak teljesülése**

Térségünk munkaerő-piaci nehézségeit ismerve, gyakran kételyek merültek fel, hogy a programba bevont álláskereső vállalt arányát munkába tudjuk-e helyezni. Óvatos várakozásainkat a program eredményei felülírták, minden indikátormutató jobban teljesült, mint ahogy vártuk: a programba belépők száma 132%-ra, a programot sikeresen befejezettek száma 145%-ra teljesült. 2008. december 31-ig a programot sikeresen befejezett személyek közül a



pozitív kimenettel befejezők 261%-ra, a program befejezését követő 180. napon munkaviszonyban álltak, vagy vállalkozóvá váltak létszáma 207%-ra teljesült.

8. táblázat: A HEF OP 1.1 programban az indikátorok teljesülése

Megye	1. indikátor			2. indikátor			3. indikátor			4. indikátor		
	Terv	Tény	%	Terv	Tény	%	Terv	Tény	%	Terv	Tény	%
B-A-Z	3.452	4.266	124	2.762	3.824	138	1.381	3.568	258	921	1.749	190
Heves	1.028	1.662	162	823	1.413	172	412	1.323	321	275	794	289
Nógrád	900	1.150	128	720	1.000	139	360	735	204	240	431	180
Össz.	5.380	7.078	132	4.305	6.237	145	2.153	5.626	261	1436	2.974	207

Forrás: ÉMRMK

A 3-4. indikátorok létszáma 2009. május végéig folyamatosan fog még növekedni, mert a HEF OP 1.1 program 2008. évi szakaszában az egyéni programok lezárása 2008. november 30-ig fejeződtek be, s az eredményesség vizsgálatára a befejezést követő 180. napon kerül sor.

### Pénzügyi felhasználás

Régiós szinten 5.955 millió forintos keretet biztosítottak a program lebonyolítására, a tényleges felhasználás 95,5%-os szinten alakul az alábbiak szerint:

9. táblázat: A HEF OP 1.1 programban képzésbe vontak közül a sikeres vizsgát tett résztvevők száma és aránya

Megye	2004-2008		
	Terv	Tény	%
B.-A.-Z.	3 932 216	3 753 112	95,5%
Heves	1 095 098	1 003 777	91,7%
Nógrád	968 123	966 920	99,9%
Összesen	5 995 437	5 723 809	95,5%

Forrás: ÉMRMK

### Nyilvánosság bemutatása

A Strukturális Alapokra vonatkozóan a tájékoztatással és a nyilvánossággal kapcsolatos követelményeket az Európai Bizottság rendeletekben szabályozza.

A tájékoztatásra és a nyilvánosságra vonatkozó szabályok célja

- egyrészt a lehetséges pályázók tájékoztatása az igénybe vehető támogatásokról;
- másrészt a széles közvélemény tájékoztatása a támogatások felhasználásáról és a támogatásokkal elért eredményekről, illetve általában az Európai Unió szerepéről, amelyet az ország fejlesztésében betölt.

A HEFOP 1.1. program tájékoztatással és nyilvánossággal kapcsolatos kötelezettségeit teljes mértékben a Támogatási Szerződés erre vonatkozó mellékletének iránymutatásai, valamint az Európai Bizottság 1159/2000/EK rendelete alapján teljesítettük.

***A nyilvánosság tájékoztatása három vonal mentén történt:***

- *Potenciális résztvevők számára*  
Megkereső levél, szórólap, tájékoztatók, képzési- és állásbörzék, pályaválasztási kiállítások, felhívás, hirdetések (TV, rádió, képújság, újság) stb.
- *Munkaügyi szervezeten belüli kommunikáció*  
Tájékoztató anyagok, szakmai felkészítők, vezetői, kirendeltség vezetői, koordinátori értekezletek, írott szakmai anyagok, Munkaügyi Tanács tájékoztatása stb..
- *A széles közvélemény tájékoztatása*  
Sajttájékoztatók, sajtóközlemények, írott és elektronikus média, szakmai fórumok, rendezvények, konferenciák, előadások, munkáltatói fórumok, kerekasztal-beszélgetések stb.

A projekt megvalósításának teljes időtartama alatt kiemelt figyelmet fordítottunk a program népszerűsítésére illetve programunk ESZA támogatottságának hangsúlyozására. A tájékoztatást saját, illetve központilag kiadott tájékoztató anyagok segítségével, az írott elektronikus médián és az interneten keresztül valósítottuk meg. A célcsoport személyes tájékoztatásain, az egyéni elbeszélgetéseken, konferenciákon és szakmai fórumokon szintén publikálásra került a program ESZA támogatottsága.